

Asia: VN/23793/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Suomen Merimies-Unioni SMU ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja vastustaa työttömyysturvalainsäädäntöön tehtäviä heikennysmuutoksia. Suomen Merimies-Unioni SMU ry katsoo, että ansiopäivärahan porrastaminen tietyn kestoisen työttömyyden jälkeen, ei paranna työllistymismahdollisuuksia työllistyä nopeammin. Päinvastoin muutokset rankaisevat ja heikentävät työllistyä toimeentulon heiketessä työttömyyden keston pidentyessä. Työllistyminen merenkulkualalla on vaihtelevaa työnsesonkiloonteesta johtuen ja tarkoittaen, että merenkulkijalle tulee saman vuoden aikana useampia työttömyysjaksoja.

Ansiopäivärahan tason alentamisen ei tulisi koskea lainkaan lisäpäivillä olevia. Ehdotettu muutos lisäpäivillä oleville on kohtuuton ja johtaa henkilökohtaisiin ongelmiin toimeentulon heiketessä. Yleisesti tiedostetaan, että iäkkäiden työllistyminen on vaikeaa.

Lausuttavaa palkkatuetun työtä ja työssäoloa koskevasta ehdotuksesta?

Muutokset palkkatuetussa työssä olevien osalta, esitys ei ole kannatettava. Muutokset kohtelevat vaikeasti työllistyviä kaltoin ja vaikeuttavat takaisin pääsyä ansiosidonnaiselle päivärähälle heikentäen toimeentuloa merkittävästi. Työllistyminen avoimille työmarkkinoille palkkatyöhön ei ole välttämättä kiinni työttömästä itsestään vaan yleensä taustalla on myös muita sosiaalisia syitä.

Lausuttavaa työllistämismääräysten ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Työllistämismääräysten poistaminen ei ole kannatettavaa, koska se hankaloittaa vaikeasti työllistyvien pääsyä takaisin ansiopäivärähälle, heikentäen heidän toimeentuloaan.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

Palkkatuetun työn edelleen huomioiminen seuraamuksena asetetun työssäolovelvoitteen täyttämässä, on kannatettava, vaikka palkkatukityö ei muutoin enää kerryttäisi työssäoloa.

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdosta ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidonnoista poikkeuksista?

Esityksessä esitetään, että 58 vuotta täyttäneiden ansiopäivärahan tasoa ei enää suojata uuden työssäoloehdon täyttämisen jälkeen.

Ikääntyneitä koskevan velvoitetyösääntelyn poisto sekä 60 vuotta täyttäneiden osalta, eivät enää voisi kerryttää työssäoloehdosta työllistymistä edistävällä palvelulla. Muutokset vaikeuttavat ikääntyneiden pääsyä takaisin ansiopäivärahalle ja siten heikentää heidän toimeentuloaan. Tästä syystä ikäsidonnoista poikkeuksista luopuminen ei ole kannatettava.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Esitetyt muutokset heikentävät työttömien toimeentuloa merkittävästi. Työttömyyden pitkittyessä kotitalouksien ostovoima alenee sekä maksuvaikeudet tulevat lisääntymään, jotka vaikuttavat uudelleen työllistymismahdollisuuksien vaikeutumiseen.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Esitetyt muutokset lisäävät muiden sosiaaliturvaetuksien, mm. asumistuen ja toimeentulotuen käyttöä. Työllisyyden lisäämisen näkökulmasta, muutokset luovat syrjäytymisen riskejä ja johtavat muihin ennalta-arvaamattomiin valtiontalouden kustannuksiin tulevaisuudessa.

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

Ei kommentoitavaa.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

Ei kommentoitavaa.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Vaikutuksia voidaan arvioida vasta jälkikäteen ja kootut tilastot kertovat jälkikäteen osan mahdollisesta totuudesta. Tämän mittaluokan muutokset työttömyysturvaan ja niiden vaikutuksia tulisi arvioida etukäteen huolellisemmin ja pidemmän ajan kuluessa.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Ei kommentoitavaa.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Suomen Merimies-Unioni SMU ry katsoo, että esitetyt muutokset yhdessä jo aiemmin päätettyjen työttömyysturvamuutosten kanssa ovat merkittävä heikennys työttömien jäsenten toimeentuloon ja työntävät työttömät työntekijät entistä heikompaan sosiaaliekonomiseen asemaan. Katsomme, että esitetyt muutokset ovat ideologisia eikä paranna työllisyyttä tai julkista taloutta siinä määrin kuin esityksessä tavoitellaan. Esityksen vaikutuksen kohdistuvat erityisesti ikääntyneisiin työttömiin ja sellaisiin, joiden työttömyys on pitkittynyt.

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-

Alatalo Joachim
Suomen Merimies-Unioni SMU ry